

Test Information

Test Name	Maharashtra Public Service Commission - Dhargar	Total Questions	100
Test Type	Examination	Difficulty Level	Beginner
Total Marks	200	Duration	120 minutes

Test Question Language:- ENGLISH

1. Maratha activist Manoj Jarange-Patil is escalating his hunger strike at which prominent Mumbai location?

- a. Dadar
- b. Juhu Beach
- c. Azad Maidan
- d. Gateway of India

Answer. c

2.

Which Nationalist Congress Party minister is leading the OBC community's challenge against the Maharashtra government's decision on Maratha reservations?

- a. Bhujbal
- b. Thackeray
- c. Pawar
- d. Jarange

Answer. a

3.

India's newly introduced National Spatial Policy (NSP) draws inspiration for its urban planning and governance strategies from which country?

- a. China
- b. United States

c. Japan

d. South Korea

Answer. c

4. At which Indian city's airport was the Fast Track Immigration-Trusted Traveller Programme (FTI-TTP) recently launched?

a. Delhi

b. Lucknow

c. Mumbai

d. Bengaluru

Answer. b

5. Which Chief Minister approved the ₹10 crore fund for the development of a new state youth policy?

a. Uddhav Thackeray

b. Prithviraj Chavan

c. Devendra Fadnavis

d. Eknath Shinde

Answer. c

6.

On September 11, 2025, the Indian rupee fell to a record low against the U.S. dollar, primarily due to pressure from which external factor?

a. High inflation

b. Rising interest rates

c. U.S. tariffs

d. Global oil prices

Answer. c

7.

According to UNICEF's 2025 Child Nutrition Global Report, which form of malnutrition has now become the most common among school-aged children and adolescents in India?

a. Underweight

b. Stunting

c. Wasting

d. Obesity

Answer. d

8.

The Karnataka Social Welfare Department has mandated the implementation of the Karnataka Child Protection Policy in which specific type of educational institution under its jurisdiction?

a. Day schools

b. Private colleges

c. Residential schools

d. Coaching centers

Answer. c

9.

The persistent border tensions between India and China primarily revolve around the lack of clear demarcation along which specific line?

a. The Radcliffe Line

b. The Durand Line

c. The McMahon Line

d. The Line of Actual Control

Answer. d

10. Which of the following regions is claimed by Nepal as part of its territory in its ongoing border dispute with India?

- a. Sikkim
- b. Kalapani
- c. Bhutan
- d. Ladakh

Answer. b

11.

Which port project involving India is under threat due to the U.S. decision to end a sanctions waiver, which had previously allowed India to invest in the development of the port without facing U.S. sanctions?

- a. Gwadar Port
- b. Hambantota Port
- c. Chabahar Port
- d. Karachi Port

Answer. c

12. Despite India's ties with Russia, which international bloc recently called for closer engagement with New Delhi?

- a. ASEAN
- b. BRICS
- c. European Union
- d. African Union

Answer. c

13.

During which international cricket tournament did India refuse a customary post-match handshake with Pakistan, symbolising the collapse of "cricket diplomacy"?

- a. ICC Cricket World Cup
- b. Asia Cup

c. Champions Trophy

d. T20 World Series

Answer. b

14. Which Indian geological site was recently added to UNESCO's Tentative World Heritage List?

a. Deccan Traps

b. Aravalli Hills

c. Western Ghats

d. Satpura Range

Answer. a

15.

The annexation of Jhansi, which led Rani Lakshmibai to join the Revolt of 1857, was a result of the Doctrine of Lapse applied by which Governor-General?

a. Canning

b. Hastings

c. Dalhousie

d. Bentinck

Answer. c

16.

Which reformer proclaimed that "rationalism is our only preceptor" and held that all natural and social phenomena could be analyzed and understood by purely mechanical processes?

a. Raja Rammohan Roy

b. Syed Ahmed Khan

c. Akshay Kumar Dutt

d. Gopal Hari Deshmukh

Answer. c

17. Which of the following regions was designated as a primary area of operation for Lokamanya Tilak's Home Rule League?

a. Madras Presidency

b. United Provinces

c. Maharashtra

d. Punjab

Answer. c

18.

Who among the early Indian nationalists is known for making poverty the central issue of the national movement, asserting that India's poverty was a result of economic causes due to colonial exploitation?

a. Dadabhai Naoroji

b. Romesh Chandra Dutt

c. Justice Mahadev Govind Ranade

d. G.K. Gokhale

Answer. a

19.

Which Act, passed in 1878, specifically targeted Indian language newspapers and allowed the government to confiscate their materials for publishing seditious content?

a. Vernacular Press Act

b. Indian Press Regulation Act

c. Sedition Control Act

d. Freedom of Press Act

Answer. a

20.

Which movement emerged in response to the British decision to partition Bengal in 1905, and became a turning point in the Indian national movement?

- a. Quit India Movement
- b. Non-Cooperation Movement
- c. Swadeshi Movement
- d. Khilafat Movement

Answer. c

21. What role did M.A. Jinnah play in the shift towards communalism after 1937?

- a. He promoted Hindu-Muslim unity
- b. He supported the Congress's national movement
- c. He led the Muslim communalism
- d. He advocated for socialist policies

Answer. c

22. Which factor contributed to the rise of Mumbai as a prominent port city in the 19th century?

- a. The Swadeshi Movement
- b. The opium trade
- c. The Cotton Trade
- d. The Indian Railways

Answer. c

23.

Which social and religious reform movement was founded in 1867 in Mumbai by Dr. Atmaram Pandurang, focusing on religious reforms and social work in Maharashtra?

- a. Brahmo Samaj
- b. Prarthana Samaj

c. Arya Samaj

d. Ramakrishna Mission

Answer. b

24.

Which leader of the Moderate Congress believed in the British sense of justice and advocated for self-government within the British Empire?

a. Lala Lajpat Rai

b. Gopal Krishna Gokhale

c. Bal Gangadhar Tilak

d. Dadabhai Naoroji

Answer. b

25. Which was the first textile mill established in Mumbai in 1854, marking the beginning of the city's industrial era?

a. Bombay Spinning and Weaving Company

b. Alexandra Mill

c. Swadeshi Mill

d. Greaves Cotton and Company

Answer. a

26. What was the significance of Dr. Ambedkar's march to the Chavdar Tank in Mahad in 1927?

a. It marked the first legal recognition of untouchables' rights to land

b. It was a symbolic movement asserting the untouchables' right to fetch water.

c. It led to the establishment of a separate water source for untouchables

d. It was the first time untouchables were allowed to enter public temples

Answer. b

27.

What was the outcome of the British Indian government's decision in the Indian Independence Act of 1947 regarding the Princely States?

- a. They were given complete autonomy to form their own governments
- b. They were required to join either India or Pakistan, but not remain independent
- c. They were integrated into the British Empire after 1947
- d. They were allowed to maintain their independence as separate international entities

Answer. b

28.

Which Marathi periodical, first published in 1842, aimed to spread Christianity and criticized Hindu customs, leading to the creation of several periodicals defending Hindu religion?

- a. Dyanodaya
- b. Dyanprakash
- c. Induprakash
- d. Arunodaya

Answer. a

29. What was the main objective of the Sanyukta Maharashtra Movement?

- a. To demand a separate state for Maharashtra based on language
- b. To demand the merger of Mumbai with Gujarat
- c. To unite different cultural groups in Maharashtra
- d. To separate Mumbai from Maharashtra

Answer. a

30. Which river flows through the northern part of the Maharashtra Plateau?

a. Godavari

b. Tapi

c. Yamuna

d. Mahi

Answer. b

31. Which of the following types of soil is commonly found in Maharashtra?

a. Black Soil

b. Desert Soil

c. Peaty Soil

d. Alpine Grassland Soil

Answer. a

32. Which of the following crops has the highest area under cultivation in Maharashtra?

a. Bajra

b. Groundnut

c. Cotton

d. Jowar

Answer. d

33. What is formed when a meander loop is cut off from the main river channel due to erosion at the inflection point?

a. Point bar

b. Braided channel

c. Oxbow lake

d. Riverine island

Answer. c

34. What is the highest peak in the Sahyadri (Western Ghats) of Maharashtra?

a. Salher

b. Kalsubai

c. Torna

d. Pratapgad

Answer. b

35. Which national park in Maharashtra is located in the Chandrapur district and is famous for its tiger population?

a. Sanjay Gandhi National Park

b. Pench National Park

c. Tadoba National Park

d. Navegaon National Park

Answer. c

36. Which district in Maharashtra has the highest coastline length of about 220 km, making it a key area for marine fishing?

a. Ratnagiri

b. Sindhudurg

c. Thane

d. Raigad

Answer. a

37. Which soil type is found in the river valleys of Wardha and Wainganga?

- a. Brown, grey soil
- b. Laterite soil
- c. Coarse soil
- d. Saline marshy soil

Answer. a

38. Which of the following islands in the Andaman and Nicobar group is known as the only active volcano in India?

- a. Barren Island
- b. Narcondam
- c. Landfall Island
- d. Saddle Peak

Answer. a

39.

Which river in the Indus drainage system is formed by two streams, the Chandra and the Bhaga, which join at Tandi near Keylong in Himachal Pradesh?

- a. Jhelum
- b. Beas
- c. Chenab
- d. Ravi

Answer. c

40. Which mineral resource is primarily used in the generation of thermal power and smelting of iron ore in India?

- a. Manganese
- b. Coal

c. Bauxite

d. Petroleum

Answer. b

41. Where is the headquarters of the International Solar Alliance (ISA) located?

a. Paris, France

b. New Delhi, India

c. Gurugram, India

d. Guwahati, India

Answer. c

42. Who is credited with introducing the Pin Code System in India on August 15, 1972?

a. Warren Hastings

b. Mahatma Gandhi

c. Shriram Bhikaji Velankar

d. Lord Dalhousie

Answer. c

43. Which of the following urban mission schemes were launched on June 25, 2015?

a. National Urban Health Mission and Swachh Bharat Mission

b. Deen Dayal Antyodaya Yojana and Smart Cities Mission

c. Atal Mission for Rejuvenation and Urban Transformation and Pradhan Mantri Awas Yojana

d. Central Rural Sanitation Programme and Total Sanitation Campaign

Answer. c

44. Which of the following Indian states has no notified Scheduled Tribe population?

- a. Maharashtra
- b. Gujarat
- c. Punjab
- d. Odisha

Answer. c

45. What is the minimum duration for which a Municipal Corporation in Maharashtra will continue unless sooner dissolved?

- a. 3 years
- b. 5 years
- c. 4 years
- d. 6 years

Answer. b

46.

According to the Dandekar Committee's report on regional imbalance in Maharashtra (1983), which region was identified as experiencing negative growth in developmental indicators?

- a. Western Maharashtra
- b. Vidarbha
- c. Mumbai
- d. Konkan

Answer. b

47. According to Article 171, what is the maximum number of members allowed in the Maharashtra Legislative Council?

- a. 64

b. 78

c. 288

d. 500

Answer. b

48. Which agreement of 1953 demanded the creation of a united Marathi-speaking State with Bombay as its capital?

a. Akola Agreement

b. Nagpur Agreement

c. Poona Pact

d. Bombay Agreement

Answer. b

49. According to M.N. Srinivas, what is the primary motivation for other caste groups engaging in 'Sanskritization'?

a. To challenge the power of the dominant caste.

b. To maintain their unique cultural identity.

c. To elevate their social status by emulating the dominant caste's behavior.

d. To promote political unity among lower caste groups.

Answer. c

50. Which distinct political stance did the Dalit Panther movement adopt to express its dissent against social and caste oppression?

a. Pragmatic

b. Anarchistic

c. Conformist

d. Pacifist

Answer. b

51. Which of the following Supreme Court cases declared the Preamble to be a part of the Indian Constitution?

a. Berubari Union Case (1960)

b. Kesavananda Bharti Case (1973)

c. LIC of India Case (1995)

d. S.R. Bommai Case (1994)

Answer. b

52.

Which Article of the Indian Constitution grants the Parliament the power to make any provision with respect to the acquisition and termination of citizenship and all other matters relating to citizenship?

a. Article 8

b. Article 9

c. Article 10

d. Article 11

Answer. d

53. What is the maximum period for which the Rajya Sabha can delay a Money Bill before it is considered passed?

a. 7 days

b. 14 days

c. 1 month

d. 6 months

Answer. b

54.

Which of the following is a smaller, more influential body within the Indian government, comprising ministers of key government departments?

a. Council of Ministers

b. Cabinet

c. Lok Sabha

d. Rajya Sabha

Answer. b

55. Which of the following special powers is granted to the Gram Sabha under the PESA Act, 1996?

a. Directly electing the chairperson of municipalities.

b. Approving development plans.

c. Deciding on the dissolution of municipalities.

d. Appointing judges for local courts.

Answer. b

56.

What was the original sanctioned strength of the Supreme Court of India at its commencement, including the Chief Justice of India?

a. 7 judges

b. 8 judges

c. 10 judges

d. 34 judges

Answer. b

57. Which High Court is recognized as the oldest High Court in India, established on July 2, 1862?

a. Bombay High Court

b. Madras High Court

c. Calcutta High Court

d. Allahabad High Court

Answer. c

58.

Which of the following Articles of the Indian Constitution relate to the Duties of the Prime Minister regarding furnishing information to the President?

a. Article 78

b. Article 356

c. Article 368

d. Article 21

Answer. a

59. Which Articles guaranteeing Fundamental Rights cannot be suspended by the President during a National Emergency?

a. Article 14 and 15

b. Article 19 and 20

c. Article 20 and 21

d. Article 22 and 23

Answer. c

60.

What was initially conceptualized as the most important measure for achieving development in newly independent countries post-WWII?

Ever since the end of the Second World War, and the gradual end of colonialism in most of the newly independent countries including India, 'development' is considered as most important for achieving better living conditions for people. Development was initially conceptualised as achievement of higher levels of GDP and GDP per capita. For this, the targets for achieving development were set in

a. Human Development Index

b. GDP and GDP per capita

c. Social Progress Index

d. Gender Equality Level

Answer. b

61. Which factor is primarily responsible for lower per capita income (PCI) for a country?

a. High dependence on agriculture

b. Lack of industrialization

c. High levels of income inequality

d. Limited foreign investment

Answer. a

62.

Which term refers to the section of the population in the age group of 16-64 that is either employed or actively seeking employment in the economy?

a. Unemployment Rate

b. Working Age Ratio

c. Labor Force Participation Rate

d. Dependency Ratio

Answer. c

63. What are the two major determinants of a country's health status?

a. Life expectancy at birth and Infant Mortality Rate

b. Maternal Mortality Rate and Stunting of Children

c. Public expenditure on health and Government health expenditure as % of GDP

d. Per capita income and Adult literacy rate

Answer. c

64.

The Human Development Index (HDI) considers three essential aspects for its construction. Which of the following is not one of those original components?

- a. Longevity (life expectancy at birth).
- b. Acquiring knowledge (literacy).
- c. Access to resources for a decent standard of living (per capita income).
- d. Gender equality level.

Answer. d

65. Which of the following sets of parameters is used to measure the Inclusive Development Index (IDI)?

- a. Basic human need, foundation of well being, and opportunity.
- b. Access to healthcare, education, and economic mobility.
- c. Job opportunities, poverty reduction, and a gender-conscious society.
- d. Growth and development, inclusion, and inter-generational equity and sustainability.

Answer. d

66. Gross Domestic Product (GDP) is classified as which type of economic indicator?

- a. Leading indicator
- b. Lagging indicator
- c. Coincident indicator
- d. Anticipatory indicator

Answer. b

67. Which type of good is characterized by a decrease in demand when a consumer's income increases?

- a. Demerit Good

b. Luxury Good

c. Giffen Good

d. Inferior Good

Answer. d

68.

Which Maharashtra state government scheme provides ₹1,500 monthly financial assistance via DBT to women and girls aged 21 to 65 years, with the objectives of promoting employment and economic rehabilitation?

a. Pink e Rickshaw scheme

b. Mukhyamantri Majhi Ladki Bahin Yojana

c. Mahila Udyam Nidhi Yojana

d. Beti Bachao Beti Padhao Scheme

Answer. b

69. The Maharashtra State Rural Livelihood Mission (MSRLM-UMED) primarily focuses on promoting which of the following?

a. Urban self-employment and skilled wage opportunities.

b. Sustainable agriculture and allied activities.

c. Industrialization and technological innovation.

d. Micro-credit for urban infrastructure projects.

Answer. b

70.

As part of the Delhi-Mumbai Industrial Corridor (DMIC) project, which specific industrial area in Maharashtra is being developed as a Greenfield smart industrial city based on the 'Walk to Work' concept?

a. Shendra-Bidkin Industrial Area

b. Dighi Port Industrial Area

c. Aurangabad Industrial City (AURIC)

d. Mumbai Financial Hub

Answer. c

71. In Maharashtra, which region had the lowest poverty ratio in rural areas in 1999-2000?

a. Coastal Region

b. Inland Western Region

c. Inland Northern Region

d. Inland Eastern Region

Answer. a

72. Which region in Maharashtra receives the largest share of industrial investment during the period of 1991-2004?

a. Konkan Region

b. Pune Region

c. Vidarbha Region

d. Coastal Region

Answer. a

73. Which sector in Maharashtra is targeted for significant growth through the “Make in Maharashtra” initiative as per the vision 2030?

a. Marine Biotechnology

b. Manufacturing and services

c. Mining and Quarrying

d. Public Administration and Defense

Answer. b

74.

Which of the following is a key focus of Goal 16 of the Sustainable Development Goals (SDGs) in the context of promoting peaceful and inclusive societies?

- a. Promoting sustainable agriculture practices
- b. Ensuring affordable healthcare for all
- c. Reducing illicit financial and arms flows
- d. Ensuring fair access to genetic resources

Answer. c

75. Which of the following evaluates the total energy a gas absorbs over a specific time period compared to carbon dioxide?

- a. Global Warming Potential (GWP)
- b. Ozone Depletion Potential (ODP)
- c. Carbon Intensity (CI)
- d. Greenhouse Gas Emission Factor (GGEF)

Answer. a

76. What is the primary goal of carbon sequestration?

- a. To increase the overall concentration of carbon dioxide in the atmosphere.
- b. To reduce global warming by long-term storing of carbon dioxide or other forms of carbon.
- c. To accelerate the natural decomposition of organic matter in soils.
- d. To encourage the burning of fossil fuels by making emissions easier to manage.

Answer. b

77. Which of the following represents the reduction of one tonne of CO₂e in terms of emissions?

- a. Carbon footprint
- b. Carbon credit

c. Carbon tax

d. Carbon offset

Answer. b

78. Which of the following is not one of the '5 P's' (Pillars) of Sustainable Development?

a. People

b. Planet

c. Policy

d. Peace

Answer. c

79. Under the International Emission Trading mechanism of the Kyoto Protocol, what are the allowable emissions classified as?

a. Certified Emission Reductions (CERs)

b. Assigned Amount Units (AAUs)

c. Emission Reduction Units (ERUs)

d. Green Carbon Credits (GCCs)

Answer. b

80. In the context of global climate initiatives, what does REDD stand for?

a. Reducing Emissions from Deforestation and Degradation

b. Renewable Energy for Development and Diversity

c. Research on Environmental Damage and Deforestation

d. Restoring Ecosystems through Development and Deployment

Answer. a

81. What is the primary goal of a bioassay?

- a. To analyze the genetic makeup of test organisms.
- b. To determine a chemical's safe concentration for organisms.
- c. To develop new chemical compounds for industrial use.
- d. To measure the growth rate of specific plant species.

Answer. b

82. Which of the following can be defined as Green Hydrogen?

- a. Hydrogen produced from fossil fuels.
- b. Hydrogen with a significant carbon footprint.
- c. Hydrogen produced via electrolysis using renewable energy.
- d. Hydrogen produced using coal gasification technology.

Answer. c

83. Schistura hiranyakeshi, a newly discovered freshwater loach, was found near which location in Maharashtra?

- a. Amboli in Sawantwadi, Sindhudurg district
- b. Landor Khori Park, Jalgaon district
- c. Ganesh Khind area, Pune district
- d. Glory of Allapalli, Gadchiroli district

Answer. a

84.

In Maharashtra's Common Hazardous Waste Treatment, Storage & Disposal Facilities (CHWTSDFs), which facility is identified as serving the Nagpur Region?

- a. MEPL, Ranjangaon

b. VEPL, Butibori Industrial Area

c. MWM, Taloja

d. TTCWMA, Mahape

Answer. b

85. How many 'major creeks' are found along the Maharashtra coast?

a. 5

b. 15

c. 20

d. 30

Answer. a

86. Which of the following is listed as a prominent cause of Ambient Air Pollution in Maharashtra state?

a. Use of biomass as fuel for cooking

b. Burning of cow dung

c. Industrial Emission

d. Incomplete combustion

Answer. c

87. What are 'Nationally Appropriate Mitigation Actions' (NAMAs)?

a. Mandatory emission targets for developed countries.

b. Plans by developing countries to cut emissions and develop sustainably.

c. Agreements for sharing climate-related data globally.

d. Financial penalties for exceeding carbon emission limits.

Answer. b

88. In the context of the moment of inertia ($I = MK^2$), what does the variable K (radius of gyration) effectively represent for an object?

- a. The distribution of mass relative to the axis.
- b. The rotational velocity of the object.
- c. The distance of the object's mass from the axis of rotation.
- d. The angular acceleration of the object.

Answer. c

89. In the equation for Linear Simple Harmonic Motion, $f = -kx$, what does the negative sign primarily indicate?

- a. The force is always decreasing.
- b. The force is applied at a negative angle.
- c. The force and displacement are oppositely directed.
- d. The system is losing energy.

Answer. c

90.

In the presence of an external electric field, what happens to the centers of positive and negative charges in each molecule of a non-polar dielectric?

- a. They remain coincident.
- b. They combine into a single point.
- c. They separate and the molecule distorts.
- d. They spontaneously vanish.

Answer. c

91.

When a diamagnetic material is placed in an external magnetic field, what effect does the induced magnetic field inside the material have on the magnetic lines of force?

- a. It attracts them, strengthening the field.
- b. It repels them, reducing the field inside.
- c. It has no effect on the magnetic lines of force.
- d. It aligns them parallel to the external field.

Answer. b

92.

What is the process called when solvent molecules pass through a semipermeable membrane from a solution of lower concentration to a solution of higher concentration?

- a. Filtration
- b. Diffusion
- c. Osmosis
- d. Evaporation

Answer. c

93. In a galvanic cell, what is the primary role of the salt bridge?

- a. To measure the cell's voltage.
- b. To physically separate the two half-cells.
- c. To allow the transfer of electrons between electrodes.
- d. To connect the two solutions and facilitate the movement of ions.

Answer. d

94.

In the process of ore concentration, what term is used for the sand, mud, and other unwanted impurities that remain mixed with the ore deposit?

- a. Slag
- b. Flux

c. Gangue

d. Concentrate

Answer. c

95. What is the chemical reaction called when an alcohol or phenol reacts with a carboxylic acid?

a. Hydrolysis

b. Saponification

c. Esterification

d. Oxidation

Answer. c

96. What is the common name for benzenesulfonyl chloride (CHSOCl), which is used in a specific test for amines?

a. Grignard reagent

b. Tollens' reagent

c. Hinsberg's reagent

d. Fehling's reagent

Answer. c

97. What is the interconnection between two neurons or between a neuron and a motor organ called?

a. Axon

b. Synapse

c. Dendron

d. Neurofibril

Answer. b

98.

What type of chromosomal aberration involves a segment of a chromosome or a set of genes becoming integrated into a non-homologous chromosome?

- a. Deletion
- b. Duplication
- c. Inversion
- d. Translocation

Answer. d

99. What is the coiled portion of the labyrinth in the internal ear called?

- a. Pinna
- b. Eustachian tube
- c. Organ of Corti
- d. Cochlea

Answer. d

100.

Which condition results from the excess secretion of growth hormone (Somatotropin) in middle-aged adults, leading to disproportionate growth and enlargement of bones in the nose, lower jaw, hands, and feet?

- a. Pituitary dwarfism
- b. Gigantism
- c. Acromegaly
- d. Cretinism

Answer. c

Test Question Language:- REGIONAL

1. मराठा कार्यकर्ते मनोज जरांगे-पाटील आपला उपोषण आंदोलन कोणत्या मुंबईतील प्रसिद्ध ठिकाणी तीव्र करत आहेत?

- a. दादर
- b. जुहू बीच
- c. आझाद मैदान
- d. गेटवे ऑफ इंडिया

Answer. c

2. राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्षाच्या कोणत्या मंत्र्याने ओबीसी समाजाच्या वतीने महाराष्ट्र सरकारच्या मराठा आरक्षण निर्णयाला आव्हान दिले आहे?

- a. भुजबळ
- b. ठाकरे
- c. पवार
- d. जरांगे

Answer. a

3. भारताच्या नव्याने आणलेल्या राष्ट्रीय अवकाश धोरणाने (NSP) शहर नियोजन आणि शासन धोरणांसाठी कोणत्या देशाकडून प्रेरणा घेतली आहे?

- a. चीन
- b. अमेरिका
- c. जपान
- d. दक्षिण कोरिया

Answer. c

4. वेगवान स्थलांतर-विश्वासू प्रवासी कार्यक्रम (FTI-TTP) नुकताच कोणत्या भारतीय शहराच्या विमानतळावर सुरू झाला?

- a. दिल्ली
- b. लखनौ

c. मुंबई

d. बेंगळुरू

Answer. b

5. नव्या राज्य युवा धोरणाच्या विकासासाठी १० कोटी रुपयांच्या निधीला कोणत्या मुख्यमंत्र्याने मंजुरी दिली?

a. उद्धव ठाकरे

b. पृथ्वीराज चव्हाण

c. देवेंद्र फडणवीस

d. एकनाथ शिंदे

Answer. c

6. ११ सप्टेंबर २०२५ रोजी भारतीय रुपया अमेरिकन डॉलरच्या तुलनेत नीचांकी पातळीवर घसरला, याचं मुख्य कारण कोणता बाह्य दबाव होता?

a. उच्च महागाई

b. वाढते व्याजदर

c. अमेरिकन शुल्क

d. जागतिक तेलाच्या किमती

Answer. c

7.

युनिसेफच्या २०२५ बाल पोषण जागतिक अहवालानुसार, भारतात शाळकरी मुले आणि किशोरवयीनांमध्ये आता कोणत्या प्रकारची कुपोषणाची समस्या सर्वात जास्त आढळते?

a. कमी वजन

b. ठिगणी वाढ थांबणे

c. क्षय

d. लठ्ठपणा

Answer. d

8.

कर्नाटक समाजकल्याण विभागाने आपल्या अखत्यारीतील कोणत्या विशिष्ट प्रकारच्या शैक्षणिक संस्थेत कर्नाटक बाल संरक्षण धोरणाची अंमलबजावणी बंधनकारक केली आहे?

a. दिवसाच्या शाळा

b. खासगी महाविद्यालये

c. निवासी शाळा

d. कोचिंग सेंटर्स

Answer. c

9. भारत आणि चीनमधील सततची सीमा तणाव मुख्यतः कोणत्या विशिष्ट रेषेवर स्पष्ट सीमारेषा नसल्यामुळे निर्माण होतात?

a. रॅडक्लिफ रेषा

b. ड्युरँड रेषा

c. मॅकमोहन रेषा

d. प्रत्यक्ष नियंत्रण रेषा

Answer. d

10. भारताशी चालू असलेल्या सीमा वादात नेपाळ कोणत्या प्रदेशाला आपल्या हद्दीत समाविष्ट असल्याचा दावा करतो?

a. सिक्कीम

b. काळापाणी

c. भूतान

d. लडाख

Answer. b

11.

अमेरिकेने मंजुरी सवलत संपवण्याच्या निर्णयामुळे भारताशी संबंधित कोणत्या बंदर प्रकल्पाला धोका निर्माण झाला आहे? याआधी ही सवलत भारताला अमेरिकेच्या निर्बंधांना तोंड न देता बंदर विकासात गुंतवणूक करण्याची परवानगी देत होती.

- a. ग्वादर बंदर
- b. हंबनटोटा बंदर
- c. चाबहार बंदर
- d. कराची बंदर

Answer. c

12. रशियाशी भारताचे संबंध असूनही, नुकताच कोणत्या आंतरराष्ट्रीय गटाने नवी दिल्लीशी अधिक जवळचे संबंध प्रस्थापित करण्याचे आवाहन केले?

- a. आसियान
- b. ब्रिक्स
- c. युरोपीय संघ
- d. आफ्रिकन संघ

Answer. c

13.

कोणत्या आंतरराष्ट्रीय क्रिकेट स्पर्धेदरम्यान भारताने पाकिस्तानशी सामना संपल्यानंतरची परंपरागत हातमिळवणी नाकारली, ज्यामुळे "क्रिकेट राजनय" कोसळल्याचे प्रतीक मानले गेले?

- a. आयसीसी क्रिकेट विश्वचषक
- b. आशिया चषक
- c. चॅम्पियन्स ट्रॉफी
- d. टी-२० विश्व मालिका

Answer. b

14. नुकताच युनेस्कोच्या तात्पुरत्या जागतिक वारसा यादीत कोणत्या भारतीय भूवैज्ञानिक स्थळाचा समावेश करण्यात आला?

- a. डेक्कन ट्रॅप्स
- b. अरावली डोंगररांग
- c. पश्चिम घाट
- d. सातपुडा पर्वतरांग

Answer. a

15. लॅप्स धोरणानुसार झाशीचा विलीनीकरण झाल्यामुळे राणी लक्ष्मीबाई १८५७ च्या बंडात सामील झाल्या; हे धोरण कोणत्या गव्हर्नर-जनरलने लागू केले होते?

- a. कॅनिंग
- b. हेस्टिंग्स
- c. डलहौसी
- d. बेंटिक

Answer. c

16.

कोणत्या सुधारकाने "तर्कशुद्धता हाच आमचा एकमेव गुरू आहे" अशी घोषणा केली आणि नैसर्गिक व सामाजिक घटनांना पूर्णपणे यांत्रिक प्रक्रियांनी समजावून घेता येऊ शकतात असं मत मांडलं?

- a. राजा राममोहन रॉय
- b. सय्यद अहमद खान
- c. अक्षयकुमार दत्त
- d. गोपाळ हरी देशमुख

Answer. c

17. लोकमान्य टिळकांच्या होम रूल लीगसाठी खालीलपैकी कोणता प्रदेश मुख्य कार्यक्षेत्र म्हणून ठरवला होता?

- a. मद्रास प्रेसिडेन्सी
- b. युनायटेड प्रॉव्हिन्सेस

c. महाराष्ट्र

d. पंजाब

Answer. c

18.

सुरुवातीच्या भारतीय राष्ट्रवाद्यांपैकी कोणी गरीबीला राष्ट्रीय चळवळीचा मध्यवर्ती मुद्दा बनवलं आणि भारताची गरीबी ही वसाहतवादी शोषणामुळे आलेली आर्थिक कारणांमुळे आहे असं ठामपणे सांगितलं?

a. दादाभाई नौरोजी

b. रोमेश चंद्र दत्त

c. न्यायमूर्ती महादेव गोविंद रानडे

d. जी. के. गोखले

Answer. a

19.

१८७८ साली कोणता कायदा मंजूर झाला, जो विशेषतः भारतीय भाषांमधल्या वृत्तपत्रांना लक्ष्य करायचा आणि राजद्रोहाच्या मजकुरासाठी त्यांची साहित्यं जप्त करण्याची परवानगी द्यायचा?

a. व्हर्नाक्युलर प्रेस एक्ट

b. इंडियन प्रेस रेग्युलेशन एक्ट

c. सेडिशन कंट्रोल एक्ट

d. फ्रीडम ऑफ प्रेस एक्ट

Answer. a

20. १९०५ मध्ये बंगालच्या फाळणीच्या ब्रिटिश निर्णयाला उत्तर म्हणून कोणती चळवळ उदयाला आली आणि भारतीय राष्ट्रीय चळवळीचा टर्निंग पॉइंट ठरली?

a. भारत छोडो आंदोलन

b. असहकार चळवळ

c. स्वदेशी चळवळ

d. खिलाफत चळवळ

Answer. c

21. १९३७ नंतर सांप्रदायिकतेकडे वळण्यात एम. ए. जिन्नाहांची काय भूमिका होती?

a. त्यांनी हिंदू-मुस्लिम ऐक्याला प्रोत्साहन दिलं

b. त्यांनी काँग्रेसच्या राष्ट्रीय चळवळीला पाठिंबा दिला

c. त्यांनी मुस्लिम सांप्रदायिकतेचं नेतृत्व केलं

d. त्यांनी समाजवादी धोरणांचा पुरस्कार केला

Answer. c

22. एकोणिसाव्या शतकात मुंबईला प्रमुख बंदर शहर म्हणून उदयास येण्यात कोणत्या घटकाचा वाटा होता?

a. स्वदेशी चळवळ

b. अफूची व्यापार

c. कापूस व्यापार

d. भारतीय रेल्वे

Answer. c

23.

महाराष्ट्रात धार्मिक सुधारणा आणि सामाजिक कार्यावर भर देणारी कोणती सामाजिक-धार्मिक सुधारणा चळवळ १८६७ मध्ये मुंबईत डॉ. आत्माराम पांडुरंग यांनी स्थापन केली?

a. ब्राह्मो समाज

b. प्रार्थना समाज

c. आर्य समाज

d. रामकृष्ण मिशन

Answer. b

24. मध्यममार्गी काँग्रेसच्या कोणत्या नेत्याला ब्रिटिश न्यायबुद्धीवर विश्वास होता आणि ब्रिटिश साम्राज्यात आत्म-शासनाची वकिली केली?

- a. लाला लाजपत राय
- b. गोपाळकृष्ण गोखले
- c. बाल गंगाधर टिळक
- d. दादाभाई नौरोजी

Answer. b

25. १८५४ मध्ये मुंबईत स्थापन झालेली पहिली कापड गिरणी कोणती होती, ज्याने शहराच्या औद्योगिक युगाची सुरुवात झाली?

- a. बॉम्बे स्पिनिंग अँड वीव्हिंग कंपनी
- b. अलेक्झांड्रा मिल
- c. स्वदेशी मिल
- d. ग्रीव्हज कॉटन अँड कंपनी

Answer. a

26. १९२७ मध्ये महाडच्या चवदार तळ्याकडे डॉ. आंबेडकरांच्या मोर्चाचं महत्त्व काय होतं?

- a. अस्पृश्यांच्या जमिनीच्या हक्कांना पहिली कायदेशीर मान्यता मिळाली
- b. अस्पृश्यांना पाणी काढण्याचा हक्क असल्याचं प्रतीकात्मक आंदोलन होतं
- c. अस्पृश्यांसाठी स्वतंत्र पाण्याचा स्रोत उभा राहिला
- d. अस्पृश्यांना सार्वजनिक मंदिरांत प्रवेश देण्याची पहिली वेळ होती

Answer. b

27. १९४७ च्या भारतीय स्वातंत्र्य कायद्यात ब्रिटिश भारतीय सरकारने संस्थानांबाबत काय निर्णय घेतला होता?

- a. त्यांना स्वतःची सरकारं बनवण्यासाठी पूर्ण स्वायत्तता दिली

b. त्यांना भारत किंवा पाकिस्तानात सामील व्हावं लागणार होतं, स्वतंत्र राहता येणार नव्हतं

c. १९४७ नंतर त्यांना ब्रिटिश साम्राज्यात समाविष्ट केलं गेलं

d. त्यांना स्वतंत्र आंतरराष्ट्रीय अस्तित्व म्हणून कायम ठेवण्याची परवानगी होती

Answer. b

28.

१८४२ मध्ये पहिल्यांदा प्रसिद्ध झालेलं कोणतं मराठी नियतकालिक ख्रिश्चन धर्माचा प्रसार करायचं आणि हिंदू रूढींवर टीका करायचं उद्दिष्ट ठेवून होतं, ज्यामुळे हिंदू धर्माचा बचाव करणारी अनेक नियतकालिकं निघाली?

a. ज्ञानोदय

b. ज्ञानप्रकाश

c. इंदुप्रकाश

d. अरुणोदय

Answer. a

29. संयुक्त महाराष्ट्र चळवळीचं मुख्य उद्दिष्ट काय होतं?

a. भाषेच्या आधारावर महाराष्ट्रासाठी स्वतंत्र राज्याची मागणी करणं

b. मुंबईला गुजरातमध्ये विलीन करण्याची मागणी

c. महाराष्ट्रातल्या वेगवेगळ्या सांस्कृतिक गटांना एकत्र आणणं

d. मुंबईला महाराष्ट्रापासून वेगळं करणं

Answer. a

30. महाराष्ट्राच्या पठाराच्या उत्तर भागातून कोणती नदी वाहते?

a. गोदावरी

b. तापी

c. यमुना

d. माही

Answer. b

31. खालीलपैकी महाराष्ट्रात कोणत्या प्रकारची माती सामान्यपणे आढळते?

a. काळी माती

b. वाळवंटी माती

c. पीटी माती

d. अल्पाइन गवताळ माती

Answer. a

32. महाराष्ट्रात खालीलपैकी कोणत्या पिकाखाली लागवडीखालचे क्षेत्र सर्वाधिक आहे?

a. बाजरी

b. शेंगदाणे

c. कापूस

d. ज्वारी

Answer. d

33. मुख्य नदीवाहिनीपासून मेन्डर लूप कट झाला की काय तयार होतं, जेव्हा वळण बिंदूवर क्षरण होतं?

a. पॉइंट बार

b. ब्रेडेड चॅनेल

c. ऑक्सबो तलाव

d. नदीबेट

Answer. c

34. महाराष्ट्रातील सह्याद्री (पश्चिम घाट) मधलं सर्वोच्च शिखर कोणतं?

- a. साल्हेर
- b. कलसुबाई
- c. तोरणा
- d. प्रतापगड

Answer. b

35. चंद्रपूर जिल्ह्यातलं कोणतं राष्ट्रीय उद्यान वाघांच्या लोकसंख्येसाठी प्रसिद्ध आहे?

- a. संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान
- b. पेंच राष्ट्रीय उद्यान
- c. ताडोबा राष्ट्रीय उद्यान
- d. नागझिरा राष्ट्रीय उद्यान

Answer. c

36. महाराष्ट्रातल्या कोणत्या जिल्ह्याची किनारपट्टी सर्वाधिक लांब आहे, साधारण २२० किमी, आणि त्यामुळे समुद्री मासेमारीसाठी महत्वाचा भाग आहे?

- a. रत्नागिरी
- b. सिंधुदुर्ग
- c. ठाणे
- d. रायगड

Answer. a

37. वर्धा आणि वैगंगा नदीच्या खोऱ्यात कोणत्या प्रकारची माती आढळते?

- a. तपकिरी-करडी माती

b. लॅटेराइट माती

c. खड्ड्या माती

d. खारट दलदली माती

Answer. a

38. अंदमान-निकोबार बेटसमूहातल्या खालीलपैकी कोणतं बेट भारतातलं एकमेव सक्रिय ज्वालामुखी म्हणून ओळखलं जातं?

a. बॅरन आयलंड

b. नरकोंडम

c. लँडफॉल आयलंड

d. सॅडल पीक

Answer. a

39. सिंधू नदीच्या पाणलोटाली कोणती नदी दोन ओढ्यांपासून तयार होते-चंद्रा आणि भागा-जी हिमाचल प्रदेशात कीलॉंगजवळ तांडी येथे एकत्र येतात?

a. झेलम

b. ब्यास

c. चिनाब

d. रावी

Answer. c

40. भारतात थर्मल वीजनिर्मिती आणि लोखंडाच्या धातूगाळणीसाठी मुख्यतः कोणत्या खनिजाचा वापर होतो?

a. मँगनीज

b. कोळसा

c. बॉक्साइट

d. पेट्रोलियम

Answer. b

41. आंतरराष्ट्रीय सौर संघटनेचं (ISA) मुख्यालय कुठे आहे?

a. पॅरिस, फ्रान्स

b. नवी दिल्ली, भारत

c. गुरुग्राम, भारत

d. गुवाहाटी, भारत

Answer. c

42. १५ ऑगस्ट १९७२ रोजी भारतात पिन कोड पद्धत कोणी सुरू केली असं मानलं जातं?

a. वॉरेन हेस्टिंग्स

b. महात्मा गांधी

c. श्रीराम भीकाजी वेलणकर

d. लॉर्ड डलहौसी

Answer. c

43. खालीलपैकी कोणत्या शहरी मिशन योजना २५ जून २०१५ रोजी सुरू झाल्या?

a. राष्ट्रीय शहरी आरोग्य मिशन आणि स्वच्छ भारत मिशन

b. दीन दयाळ अंत्योदय योजना आणि स्मार्ट सिटीज मिशन

c. अटल मिशन फॉर रिजुव्हेनेशन अँड अर्बन ट्रान्सफॉर्मेशन आणि प्रधानमंत्री आवास योजना

d. केंद्रीय ग्रामीण स्वच्छता कार्यक्रम आणि टोटल सॅनिटेशन कॅम्पेन

Answer. c

44. खालीलपैकी कोणत्या भारतीय राज्यात अधिसूच प्रशंसा आदिवासी लोकसंख्या नाही?

a. महाराष्ट्र

b. गुजरात

c. पंजाब

d. ओडिशा

Answer. c

45. महाराष्ट्रातल्या महानगरपालिकेची किमान मुदत किती वर्षांची असते, जोपर्यंत ती लवकर विघटन पावत नाही?

a. ३ वर्षे

b. ५ वर्षे

c. ४ वर्षे

d. ६ वर्षे

Answer. b

46.

डांडेकर समितीच्या १९८३ च्या महाराष्ट्रातील प्रादेशिक असमतोल अहवालानुसार, विकास निर्देशकांमध्ये नकारात्मक वाढ अनुभवणारा कोणता प्रदेश ओळखला गेला?

a. पश्चिम महाराष्ट्र

b. विदर्भ

c. मुंबई

d. कोकण

Answer. b

47. कलम १७१ नुसार, महाराष्ट्र विधान परिषदेत सदस्यांची कमाल संख्या किती असू शकते?

a. ६४

b. ७८

c. २८८

d. ५००

Answer. b

48. १९५३ च्या कोणत्या करारात मुंबईला राजधानी करून एकसंघ मराठीभाषिक राज्याची मागणी केली होती?

a. अकोला करार

b. नागपूर करार

c. पूना करार

d. बॉम्बे करार

Answer. b

49. एम. एन. श्रीनिवास यांच्या मते, इतर जातगट "संस्कृतीकरण" का करतात याचं मुख्य प्रेरणास्त्रोत काय आहे?

a. प्रभावी जातेच्या सत्तेला आव्हान देणं

b. स्वतःची वेगळी सांस्कृतिक ओळख टिकवणं

c. प्रभावी जातेच्या वर्तनाची नक्कल करून सामाजिक दर्जा उंचावणं

d. खालच्या जातींमध्ये राजकीय ऐक्य आणणं

Answer. c

50. दलित पँथर चळवळीने सामाजिक आणि जातीय अत्याचाराविरुद्ध आपला विरोध व्यक्त करण्यासाठी कोणती वेगळी राजकीय भूमिका घेतली?

a. व्यावहारिक

b. अराजकवादी

c. अनुरूपतावादी

d. शांततावादी

Answer. b

51. खालीलपैकी कोणत्या सर्वोच्च न्यायालयाच्या खटल्यात भारतीय राज्यघटनेच्या प्रस्तावनेचा राज्यघटनेचा भाग आहे असं घोषित केलं गेलं?

a. बेरुबरी युनियन केस (१९६०)

b. केशवानंद भारती केस (१९७३)

c. एलआयसी ऑफ इंडिया केस (१९९५)

d. एस. आर. बोम्मई केस (१९९४)

Answer. b

52.

भारतीय राज्यघटनेतील कोणत्या कलमानं संसदेला नागरिकत्व मिळवणे, संपवणे आणि नागरिकत्वाशी संबंधित इतर सर्व बाबींना लागू होणारे कोणतेही तरतुदी करण्याचा अधिकार दिला आहे?

a. कलम ८

b. कलम ९

c. कलम १०

d. कलम ११

Answer. d

53. पैशाचा विधेयक मंजूर झाल्याचं मानलं जाण्यापूर्वी राज्यसभेला ते किती कालावधीपर्यंत रोखून ठेवता येऊ शकते?

a. ७ दिवस

b. १४ दिवस

c. १ महिना

d. ६ महिने

Answer. b

54. भारतीय सरकारमध्ये महत्वाच्या खात्यांच्या मंत्र्यांचा समावेश असलेली छोटी आणि अधिक प्रभावी संस्था कोणती?

a. मंत्रिमंडळ

b. कॅबिनेट

c. लोकसभा

d. राज्यसभा

Answer. b

55. पेसा कायदा, १९९६ अंतर्गत ग्रामसभेला खालीलपैकी कोणता विशेष अधिकार दिला आहे?

a. नगरपालिकेच्या अध्यक्षीची थेट निवड करणे

b. विकास योजनांना मान्यता देणे

c. नगरपालिकेचं विघटन ठरवणे

d. स्थानिक न्यायालयांसाठी न्यायाधीश नेमणे

Answer. b

56. भारताच्या सर्वोच्च न्यायालयाची सुरुवातीला, म्हणजे स्थापनेपासून, भारताच्या मुख्य न्यायमूर्तसह मंजूर केलेली न्यायाधीशांची एकूण संख्या किती होती?

a. ७ न्यायाधीश

b. ८ न्यायाधीश

c. १० न्यायाधीश

d. ३४ न्यायाधीश

Answer. b

57. भारतातील सर्वात जुनी उच्च न्यायालय कोणती, जी २ जुलै १८६२ रोजी स्थापन झाली?

a. मुंबई उच्च न्यायालय

b. मद्रास उच्च न्यायालय

c. कलकत्ता उच्च न्यायालय

d. इलाहाबाद उच्च न्यायालय

Answer. c

58. भारतीय राज्यघटनेतील खालीलपैकी कोणत्या कलमात पंतप्रधानाला राष्ट्रपतींना माहिती देण्याबाबतच्या जबाबदाऱ्या सांगितल्या आहेत?

a. कलम ७८

b. कलम ३५६

c. कलम ३६८

d. कलम २१

Answer. a

59. राष्ट्रीय आपत्कालाच्या वेळी राष्ट्रपती कोणत्या मूलभूत अधिकारांच्या कलमांना निलंबित (सस्पेंड) करू शकत नाहीत?

a. कलम १४ आणि १५

b. कलम १९ आणि २०

c. कलम २० आणि २१

d. कलम २२ आणि २३

Answer. c

60. दुसऱ्या महायुद्धानंतर स्वतंत्र झालेल्या नव्या देशांमध्ये विकास साधण्यासाठी सर्वात महत्त्वाचा उपाय म्हणून सुरुवातीला कोणत्या गोष्टीला मानलं गेलं होतं?

द्वितीय महायुद्धाच्या समाप्तीनंतर आणि भारतासह बहुतेक नवस्वतंत्र देशांमधील वसाहतवादाच्या हळूहळू संपल्यानंतर, लोकांच्या उत्तम जीवनमानासाठी 'विकास' हा सर्वात महत्त्वाचा मानला जाऊ लागला. सुरुवातीला विकासाची संकल्पना ही सकल देशांतर्गत उत्पादन (GDP) आणि प्रति व्यक्ति GDP च्या उच्च पातळ्या गाठणे अशी होती. यासाठी विकास साधण्याचे लक्ष्य ठरवले गेले...

a. मानवी विकास निर्देशांक

b. जीडीपी आणि प्रति व्यक्ति जीडीपी

c. सामाजिक प्रगती निर्देशांक

d. लिंग समानता पातळी

Answer. b

61. एखाद्या देशाची प्रति व्यक्ति उत्पन्न (PCI) कमी राहण्याचं मुख्य कारण कोणतं असतं?

a. शेतीवर खूप जास्त अवलंबन

b. औद्योगीकरणाचा अभाव

c. उत्पन्नातील खूप मोठी असमानता

d. परदेशी गुंतवणुकीची मर्यादा

Answer. a

62. १६ ते ६४ वयोगटातील लोकसंख्येचा जो भाग नोकरी करतो किंवा नोकरी शोधतो आहे त्याला कोणत्या संज्ञेनं ओळखलं जातं?

a. बेरोजगारीचा दर

b. कामाच्या वयाचं प्रमाण

c. कामगार बल सहभाग दर

d. अवलंबित्वाचं प्रमाण

Answer. c

63. एखाद्या देशाच्या आरोग्य स्थितीचे दोन सर्वात महत्वाचे निकष कोणते?

a. जन्माच्या वेळी अपेक्षित आयुर्मान आणि बालमृत्यू दर

b. मातामृत्यू दर आणि मुलांचं ठिगणं राहणं

c. आरोग्यावर होणारा सार्वजनिक खर्च आणि जीडीपीच्या टक्केवारीत सरकारचा आरोग्य खर्च

d. प्रति व्यक्ति उत्पन्न आणि प्रौढ साक्षरता दर

Answer. c

64. मानवी विकास निर्देशांक (HDI) तयार करण्यासाठी तीन मूलभूत गोष्टी विचारात घेतल्या जातात. खालीलपैकी कोणती गोष्ट त्यातल्या मूळ तीनपैकी नाही?

a. दीर्घायुष्य (जन्मावेळी अपेक्षित आयुर्मान)

b. ज्ञान मिळवणे (साक्षरता)

c. चांगल्या जीवनासाठी संसाधनांची उपलब्धता (प्रति व्यक्ति उत्पन्न)

d. लिंग समानतेची पातळी

Answer. d

65. समावेशक विकास निर्देशांक (IDI) मोजण्यासाठी खालीलपैकी कोणता संच वापरला जातो?

a. मूलभूत मानवी गरजा, कल्याणाची पायाभूत सुविधा आणि संधी

b. आरोग्यसेवा, शिक्षण आणि आर्थिक गतिशीलता यांची उपलब्धता

c. नोकरीच्या संधी, गरिबी कमी करणे आणि लिंगजागरूक समाज

d. वाढ आणि विकास, समावेशकता आणि पिढ्यानपिढ्यांमधली समता तसेच शाश्वतता

Answer. d

66. ग्रॉस डोमेस्टिक प्रॉडक्ट (GDP) याला अर्थशास्त्रात कोणत्या प्रकारचा निर्देशांक मानलं जातं?

a. अग्रगामी निर्देशांक

b. मागील निर्देशांक

c. समकालीन निर्देशांक

d. अपेक्षात्मक निर्देशांक

Answer. b

67. ग्राहकाचं उत्पन्न वाढल्यानंतर ज्या वस्तूची मागणी कमी होते त्या वस्तूला काय म्हणतात?

- a. दोषपूर्ण वस्तू
- b. ऐषआरामी वस्तू
- c. गिफन वस्तू
- d. कनिष्ठ वस्तू

Answer. d

68.

महाराष्ट्र शासनाची कोणती योजना २१ ते ६५ वयोगटातील महिलांना आणि मुलींना दरमहा १५०० रुपये थेट बँक खात्यात (DBT) देतेय, ज्याचा मुख्य उद्देश रोजगाराला चालना देणं आणि आर्थिक पुनर्वसन करणं आहे?

- a. पॅिक ई-रिक्षा योजना
- b. मुख्यमंत्री माझी लाडकी बहीण योजना
- c. महिला उद्यम निधी योजना
- d. बेटी बचाओ बेटी पढाओ योजना

Answer. b

69. महाराष्ट्र राज्य ग्रामीण उपजीविका अभियान (MSRLM-उमेद) याचा मुख्य भर कोणत्या गोष्टीवर आहे?

- a. शहरी स्वयंरोजगार आणि कुशल मजुरीच्या संधी
- b. शाश्वत शेती आणि त्यासंबंधित उपक्रम
- c. औद्योगीकरण आणि तंत्रज्ञानातील नवकल्पना
- d. शहरी पायाभूत सुविधांसाठी सूक्ष्म कर्ज

Answer. b

70.

दिल्ली-मुंबई इंडस्ट्रियल कॉरिडॉर (DMIC) प्रकल्पांतर्गत महाराष्ट्रात "वॉक टू वर्क" संकल्पनेवर आधारित ग्रीनफिल्ड स्मार्ट इंडस्ट्रियल सिटी म्हणून कोणता औद्योगिक क्षेत्र विकसित होत आहे?

- a. शेंद्रा-बिडकीन औद्योगिक क्षेत्र
- b. दिघी पोर्ट औद्योगिक क्षेत्र
- c. औरंगाबाद इंडस्ट्रियल सिटी (ऑरिक)
- d. मुंबई फायनान्शियल हब

Answer. c

71. महाराष्ट्रात १९९९-२००० मध्ये ग्रामीण भागात सर्वात कमी गरीबी प्रमाण कोणत्या प्रदेशात होतं?

- a. किनारी प्रदेश
- b. अंतर्देशीय पश्चिम प्रदेश
- c. अंतर्देशीय उत्तर प्रदेश
- d. अंतर्देशीय पूर्व प्रदेश

Answer. a

72. १९९१ ते २००४ या काळात महाराष्ट्रात सर्वाधिक औद्योगिक गुंतवणूक कोणत्या विभागात आली?

- a. कोकण विभाग
- b. पुणे विभाग
- c. विदर्भ विभाग
- d. किनारी विभाग

Answer. a

73. "मेक इन महाराष्ट्र" उपक्रमांतर्गत व्हिजन २०३० नुसार कोणत्या क्षेत्राला प्रचंड वाढीचा लक्ष्य केलं आहे?

- a. सागरी जैवतंत्रज्ञान
- b. उत्पादन क्षेत्र आणि सेवा क्षेत्र

c. खाणकाम आणि उत्खनन

d. सार्वजनिक प्रशासन आणि संरक्षण

Answer. b

74. शांततापूर्ण व समावेशक समाजाची निर्मिती करताना शाश्वत विकास ध्येयांमधील ध्येय क्रमांक १६ चा मुख्य भर कोणत्या गोष्टीवर आहे?

a. शाश्वत शेती पद्धतींना प्रोत्साहन देणे

b. सर्वांना परवडणारी आरोग्यसेवा उपलब्ध करणे

c. बेकायदेशीर पैसा व शस्त्रांची तस्करी कमी करणे

d. अनुवांशिक संसाधनांवर समान हक्क मिळवून देणे

Answer. c

75. एखाद्या वायूने ठराविक कालावधीत किती ऊर्जा शोषून घेतली हे कार्बन डायऑक्साइडच्या तुलनेत मोजणारी गोष्ट कोणती?

a. ग्लोबल वॉर्मिंग पोटेंशियल (GWP)

b. ओझोन डिप्लिशन पोटेंशियल (ODP)

c. कार्बन इंटेंसिटी (CI)

d. ग्रीनहाऊस गॅस उत्सर्जन फॅक्टर (GGEF)

Answer. a

76. कार्बन सिंक्रेशनचं (कार्बन साठवण्याचं) मुख्य उद्देश काय आहे?

a. हवेत कार्बन डायऑक्साइडची मात्रा वाढवणे

b. कार्बन डायऑक्साइड किंवा इतर प्रकारच्या कार्बनला बराच काळ साठवून जागतिक तापमानवाढ कमी करणे

c. जमिनीतल्या सेंद्रिय पदार्थांचं नैसर्गिक विघटन जलद करणे

d. जीवाश्म इंधन जाळणं सोपं करून त्यातून निघणारी उत्सर्जनं सहज हाताळता यावीत म्हणून प्रोत्साहन देणे

Answer. b

77. एक टन CO₂e (कार्बन डायऑक्साइड समतुल्य) कमी करणं याला खालीलपैकी कशाचं प्रतिनिधित्व करतं?

- a. कार्बन फूटप्रिंट
- b. कार्बन क्रेडिट
- c. कार्बन टॅक्स
- d. कार्बन ऑफसेट

Answer. b

78. शाश्वत विकासाच्या “५ पी” (पाच खांब) पैकी खालीलपैकी कोणता समावेश नाही?

- a. लोक
- b. पर्यावरण
- c. धोरण
- d. शांतता

Answer. c

79. क्योटो प्रोटोकॉलमधल्या आंतरराष्ट्रीय उत्सर्जन व्यापार यंत्रणेत परवानगी असलेली उत्सर्जनं यांना काय म्हणतात?

- a. प्रमाणित उत्सर्जन कपात (CERs)
- b. नियुक्त रक्कम युनिट्स (AAUs)
- c. उत्सर्जन कमी करणारे घटक (ERUs)
- d. ग्रीन कार्बन क्रेडिट्स (GCCs)

Answer. b

80. जागतिक हवामान उपक्रमांच्या संदर्भात REDD म्हणजे काय?

- a. जंगलतोड आणि जंगलांच्या न्हासामुळे होणारं उत्सर्जन कमी करणे

- b. विकास आणि विविधतेसाठी नवीकरणीय ऊर्जा
- c. पर्यावरणाच्या नासधूस आणि जंगलतोडावर संशोधन
- d. विकास आणि वापराद्वारे परिसंस्थांची पुनर्स्थापना

Answer. a

81. बायोअसेचं मुख्य उद्देश काय असतं?

- a. टेस्ट करताना वापरलेल्या प्राण्यांचं अनुकूल स्वरूप तपासणं.
- b. एखाद्या रसायनाची प्राण्यांसाठी सुरक्षित एकाग्रता ठरवणं.
- c. उद्योगासाठी नवीन रसायनं तयार करणं.
- d. विशिष्ट वनस्पतींच्या वाढीचा वेग मोजणं.

Answer. b

82. ग्रीन हायड्रोजन म्हणजे नेमकं काय?

- a. जीवाश्म इंधनापासून बनवलेला हायड्रोजन.
- b. ज्याचा कार्बन फुटप्रिंट खूप जास्त असतो असा हायड्रोजन.
- c. नवीकरणीय ऊर्जेच्या साहाय्याने इलेक्ट्रोलिसिसने बनवलेला हायड्रोजन.
- d. कोळशाच्या गॅसिफिकेशन टेक्नॉलॉजीने बनवलेला हायड्रोजन.

Answer. c

83. महाराष्ट्रात नुकताच सापडलेला ताज्या पाण्यातला शिस्तुरा हिरण्यकेशी हा लोच प्रजाती कोणत्या ठिकाणाजवळ सापडला?

- a. सावंतवाडी तालुक्यातील आंबोली, सिंधुदुर्ग जिल्हा
- b. जळगाव जिल्ह्यातील लांडोर खोरी पार्क
- c. पुणे जिल्ह्यातील गणेशखिंड परिसर

d. गडचिरोली जिल्ह्यातील ग्लोरी ऑफ अल्लापल्ली

Answer. a

84. महाराष्ट्रातील कॉमन हॅझार्डस वेस्ट ट्रीटमेंट, स्टोरेज अँड डिस्पोजल फॅसिलिटी (CHWTSDF) मध्ये नागपूर विभागासाठी कोणती सुविधा आहे?

a. MEPL, रां माजणगाव

b. VEPL, बुटिबोरी इंडस्ट्रियल एरिया

c. MWM, तळोजा

d. TTCWMA, महापे

Answer. b

85. महाराष्ट्राच्या किनारपट्टीवर एकूण किती “मोठ्या खाड्या” आहेत?

a. ५

b. १५

c. २०

d. ३०

Answer. a

86. महाराष्ट्र राज्यात वातावरणीय वायु प्रदूषणाच्या मुख्य कारणांपैकी खालीलपैकी कोणते कारण मानले जाते?

a. स्वयंपाकासाठी बायोमास इंधनाचा वापर

b. शेणाच्या गोवऱ्या जाळणे

c. औद्योगिक उत्सर्जन

d. अपूर्ण ज्वलन

Answer. c

87. 'राष्ट्रीय स्तरावर योग्य कमीकरण उपाययोजना' (NAMAs) म्हणजे नेमके काय?

- a. विकसित देशांसाठी बंधनकारक उत्सर्जन मर्यादा.
- b. विकसनशील देश आपली उत्सर्जने कमी करून शाश्वत विकास साधण्यासाठी तयार करतात त्या योजना.
- c. हवामानाशी संबंधित डेटा जागतिक पातळीवर शेअर करण्याचे करार.
- d. कार्बन उत्सर्जन मर्यादा ओलांडल्यास आर्थिक दंड.

Answer. b

88. जड़त्व गुणकाच्या सूत्रात ($I = MK^2$) K म्हणजे वर्तुळाकार त्रिज्या (गतिप्रवृत्तीची त्रिज्या) ही संकल्पना वस्तूच्या बाबतीत मुख्यतः कशाचे प्रतिनिधित्व करते?

- a. अक्षाभोवती वस्तुमान कसे वितरीत झाले आहे
- b. वस्तूचे फिरण्याचे वेगमान
- c. वस्तुमान फिरण्याच्या अक्षापासून किती अंतरावर आहे
- d. वस्तूचे कोनीय त्वरण

Answer. c

89. सरळ साध्या आवर्त गतीच्या सूत्रात $f = -kx$ या समीकरणातील ऋण चिन्ह प्रामुख्याने काय दर्शवते?

- a. बल नेहमी कमी होत जाते
- b. बल नकारात्मक कोनात लावले जाते
- c. बल आणि विस्थापन यांच्या दिशा नेहमी विरुद्ध असतात
- d. व्यवस्था ऊर्जा गमावत आहे

Answer. c

90. बाह्य विद्युत क्षेत्राच्या उपस्थितीत अश्व्वीय डायइलेक्ट्रिक च्या प्रत्येक रेणूमधील धन आणि ऋण विद्युत भारांच्या केंद्रांमध्ये काय होते?

- a. ती एकाच ठिकाणी राहतात

- b. ती एकत्र मिसळून एकच बिंदू बनतात
- c. त्यांच्यात अंतर निर्माण होते आणि रेणू विकृत होतो
- d. ती आपोआप नष्ट होतात

Answer. c

91.

जेव्हा विरोधी चुंबकीय पदार्थांना बाह्य चुंबकीय क्षेत्रात ठेवले जाते, तेव्हा त्यांच्या आत निर्माण झालेले प्रेरित चुंबकीय क्षेत्र चुंबकीय बलरेषांवर काय परिणाम करते?

- a. त्या बलरेषांना आकर्षित करते आणि क्षेत्र अधिक मजबूत करते.
- b. त्या बलरेषांना दूर ढकलते, त्यामुळे आतले क्षेत्र कमी होते.
- c. चुंबकीय बलरेषांवर काहीही परिणाम होत नाही.
- d. त्या बलरेषांना बाह्य क्षेत्राच्या समांतर रचते.

Answer. b

92. द्रावकाची रेणू अर्धपारगम्य पटलातून कमी सांद्रतेच्या द्रावणातून जास्त सांद्रतेच्या द्रावणाकडे जातात त्या प्रक्रियेला काय म्हणतात?

- a. गाळणे
- b. प्रसार
- c. परासरण
- d. बाष्पीकरण

Answer. c

93. गॅल्व्हॅनिक सेलमध्ये मीठाचा पूल प्रामुख्याने कशासाठी असतो?

- a. सेलचे व्होल्टेज मोजण्यासाठी.
- b. दोन अर्ध-सेलला शारीरिकदृष्ट्या वेगळे ठेवण्यासाठी.
- c. इलेक्ट्रोडामधून इलेक्ट्रॉनांची देवाण-घेवाण करण्यासाठी.

d. दोन द्रावणांना जोडून आयनांची हालचाल सुलभ करण्यासाठी.

Answer. d

94. धातुकणिज शुद्धीकरणाच्या प्रक्रियेत खनिजाच्या साठ्यात माती, वाळू आणि इतर अनावश्यक अशुद्धी ज्या मिसळलेल्या राहतात त्यांना काय म्हणतात?

a. खवला

b. प्रवाह

c. गँग

d. सांद्रित खनिज

Answer. c

95. अल्कोहॉल किंवा फिनॉल यांचा कार्बोक्झिलिक आम्लाबरोबर होणारी रासायनिक अभिक्रिया याला काय म्हणतात?

a. हायड्रोलिसिस

b. सॅपोनिफिकेशन

c. एस्टरिफिकेशन

d. ऑक्सिडीकरण

Answer. c

96. बेंझिनसल्फोनिल क्लोराइड ($C_6H_5SO_2Cl$) या संयुगाला सामान्य नाव काय आहे? हे अमाइनांसाठी एका खास चाचणीत वापरले जाते.

a. ग्रिन्यार्ड अभिकर्मक

b. टॉलेन्स अभिकर्मक

c. हिंसबर्ग अभिकर्मक

d. फेलिंग अभिकर्मक

Answer. c

97. दोन न्यूरॉनांमधले किंवा न्यूरॉन आणि मोटर अवयवामधले जोडण्याचे ठिकाण काय म्हणतात?

- a. ऍक्सॉन
- b. सिनॅप्स
- c. डेंड्रॉन
- d. न्यूरोफिब्रिल

Answer. b

98. गुणसूत्राच्या एखाद्या भागाचा किंवा जीन्सच्या संचाचा दुसऱ्या नॉन-होमोलॉगस गुणसूत्रात समावेश होणे ही गुणसूत्रीय विकृती कोणत्या प्रकारची आहे?

- a. लोप (डिलीशन)
- b. द्विगुणन (ड्युप्लिकेशन)
- c. उलटाव (इन्व्हर्जन)
- d. स्थानांतरण (ट्रान्सलोकेशन)

Answer. d

99. अंतर्कर्णातील (आतील कानातील) लॅबिरिन्थचा गुंडाळलेला भाग याला काय म्हणतात?

- a. पिन्ना
- b. युस्टेशियन नलिका
- c. कॉर्टी अवयव
- d. कोक्लिया

Answer. d

100.

मध्यमवयीन प्रौढ व्यक्तींमध्ये वाढीचा हॉर्मोन (सोमॅटोट्रोपिन) अतिशय प्रमाणात स्त्रवल्याने नाक, खालचा जबडा, हात आणि पाय यांच्या हाडांचा असमान व अतिवाढ होऊन जी स्थिती निर्माण होते त्या आजाराला काय म्हणतात?

a. पिट्युटरी बौनेपणा (पिट्युटरी ड्वॉर्फिझम)

b. राक्षसी वाढ (गिगॅन्टिझम)

c. अक्रोमेगॅली

d. क्रेटिनिझम

Answer. c

Test Answer

1. (c)	2. (a)	3. (c)	4. (b)	5. (c)	6. (c)	7. (d)	8. (c)	9. (d)	10. (b)
11. (c)	12. (c)	13. (b)	14. (a)	15. (c)	16. (c)	17. (c)	18. (a)	19. (a)	20. (c)
21. (c)	22. (c)	23. (b)	24. (b)	25. (a)	26. (b)	27. (b)	28. (a)	29. (a)	30. (b)
31. (a)	32. (d)	33. (c)	34. (b)	35. (c)	36. (a)	37. (a)	38. (a)	39. (c)	40. (b)
41. (c)	42. (c)	43. (c)	44. (c)	45. (b)	46. (b)	47. (b)	48. (b)	49. (c)	50. (b)
51. (b)	52. (d)	53. (b)	54. (b)	55. (b)	56. (b)	57. (c)	58. (a)	59. (c)	60. (b)
61. (a)	62. (c)	63. (c)	64. (d)	65. (d)	66. (b)	67. (d)	68. (b)	69. (b)	70. (c)
71. (a)	72. (a)	73. (b)	74. (c)	75. (a)	76. (b)	77. (b)	78. (c)	79. (b)	80. (a)
81. (b)	82. (c)	83. (a)	84. (b)	85. (a)	86. (c)	87. (b)	88. (c)	89. (c)	90. (c)
91. (b)	92. (c)	93. (d)	94. (c)	95. (c)	96. (c)	97. (b)	98. (d)	99. (d)	100. (c)